

Prinsihppanotáhtta sisaheivehemiide ja fágaid beassamii Sámi allaskuvllas

ÁLGGAHUS

Dát notáhtta galgá ovttas Sámi allaskuvlla oahppodoaimmaid kvalitehtagiehtagirjji kapihttal 7:n, adnot láidehussan sisaheivehemiid meannudeamis Sámi allaskuvllas.

Notáhta vuosttaš oasis bohtet ovdan oppalaš prinsihpat sisaheivehemiide ja fágaid beassamii Sámi allaskuvllas. Dát leat prinsihpalaš mearrádusat mat bohtet lassin mearrádusaide e.e. lágain, njuolggadusain ja kvalitehtagiehtagirjjis.

Nuppi oasis čilgejuvvojit lánkaásahusat ja njuolggadusat mat gustojit Sámi vuodđoskuvlaoahpaheadjeoahppu 1.-7. ceahkki ja 5.-10. ceahkki masteriid sisaheivehemiide. Dasto bohtet ovdan prinsihpat sisaheivehemiide ja fágaid beassamii mat gusket earenoamážit dáidda oahpuide.

VUOSTTAŠ OASSI: OPPALAŠ PRINSIHPAT FÁGAID SISAHEIVEHEMIIDE SÁMI ALLASKUVLLAS

Lágat, lánkaásahusat ja eará čállosat mat leat vuodđun sisaheivehanássiid meannudeapmái Sámi allaskuvllas:

- [Universitehta ja allaskuvlalahka](#) § 3-5 vuosttaš ja nubbi lađas
- [Forskrift om godkjenning og fritak av høyere utdanning](#)
- [Johtičálus F-04-18 Forskrift om godskrivning og fritak av høyere utdanning - merknader til bestemmelsene](#)
- [Kompetanse Norge \(2020\) Fritak for deler av universitets-/høyskolestudium på grunnlag av dokumentasjon av realkompetanse: Veileder.](#)
- [Sámi allaskuvlla bachelorgráda lánkaásahus](#)
- [Sámi allaskuvlla oahppodoaimmaid kvalitehtagiehtagirjji kapihttal 7: Oahpuid sisaheiveheapmi](#)

1. Prinsihpalaš gáibádusat ohcamii:

- a) Ohcamis galgá bohtit ovdan makkár fága(id) studeanta ohcá sisaheivehuvvot vástideaddjin makkár fágii/fágaide Sámi allaskuvllas.

- b) Studeanttat eai sáhte ohcat ovdal leat ožžon ja váldán vuosttá oahpposaji. Ohcan dábálaččat ii meannuduvvo ovdal go studeanta lea álgán ohppui. Studeanttas lea alddis ovddasvástádus oassálastit, čađahit geatnegahtton bargguid ja vejolaččat čađahit eksámena fágas mas ohca beassat, dassáži go ohcan lea meannuduvvon.

2. Oppalaš prinsihpat sisaheivehemiide ja beassamii Sámi allaskuvllas:

- a) Earuhit guovtti dábálaš vuogi gaskkas movt ovdal čađahuvvon oahppu sáhtta addit vuodu beassamii:
- 1) Ovdal čađahuvvon oahppoovttadat sisaheivehuvvo, ja addá vuodu beassat oahpus. Studeanta oážžu ovdal čađahuvvon oahppoovttadaga dohkkehuvvo oassin oahpus.
 - 2) Ovdal čađahuvvon oahppu addá vuodu beassat geatnegahtton osiin oahpus. Studeanta sáhtta beassat geatnegahtton oahpahas ja/dahje geatnegahtton bargguin, muhto čađaha olles eksámena oahppoovttadagas. Studeanta oážžu olles oahppoovttadaga dohkkehuvvot oassin oahpus.
- b) Oasis fágas/oahppoovttadagas lea dušše vejolaš beassat jus oahppoovttadat, geatnegahtton barggut ja eksámen lea čielgasit juhkkovuvvon unnit osiide (omd. modulaide). Dákkár oktavuodain galget maiddá oahpu fágalaš sisdoallu, oahppanjoksosat ja lohkanmearri juhkkovuvvon.
- c) Oahppu mii lea oassin sisabeassanvuodus ovttá grádii, ii sáhte sisaheivehuvvot oassin grádas.
- d) Bachelordási oahput eai sáhte sisaheivehuvvot masterdási / nuppi syklus oahpuide.
- e) Studeanta ferte čuovvut oahppoprográmma dábálaš progreshuvvna vaikko beassá fágain. Dábálaččat ii fálojuvvo vejolašvuolta čađahit iešguđetge oahppojagi fágaid oktanaga, vaikko lea beassan muhtin fágain. Jus fágat leat almmuhuvvon ohcan ládje, de lea studeanttas alddis vejolašvuolta ohcat eará oahppojagi fágaide. Jus studeanta beassá buot fágain ovttá oahppojagis, dalle sáhtta rahppot vejolašvuolta beassat čuovvovaš oahppojahká.

NUBBI OASSI: SISAHEIVEHEAMIT SÁMI VUOĐDOSKUVLAOAHPAHEADDJEOAHPPU 1.-7. JA 5.-10. CEAHKKI MASTERIIDDA

Láгат, láhkaásahusat ja eará dokumeanttat main sáhttet leat lassi mearráduusat mat gusket sisaheivehanáššiide Sámi vuođdoskuvlaoahpaheaddjeohppu 1.-7. ja 5.-10. ceahkki masteriidda:

- Sámi vuođdoskuvlaoahpaheaddjeohppu 1.-7. Ceahkki rámmaplána láhkaásahus / [Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7](#), dohkkehuvvon 23.11.2016

- Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 5.-10. Ceahkki rámmaplána lánkaásahus / [Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5-10, dohkkehuvvon](#) 23.11.2016
- Johttičálus F-05-10 / Rundskriv F-05-10 med merknader til Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn og forskrift om rammeplan for de samiske grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–1
- Johttičálus F-06-16 / Rundskriv F-06-16 med merknader til Forskrifter om rammeplaner for femårige grunnskolelærerutdanningar for trinn 1–7 og trinn 5-10

Našunála njuolggadusat oahpaheaddjeoahpuide leat čohkkejuvvon [Universitehta ja allaskuvllaráđi neahttasiiddus](#), e.e.:

- [Nasjonale retningslinjer for Samisk grunnskolelærerutdanning trinn 1-7, generell del](#)
- [Nasjonale retningslinjer for Samisk grunnskolelærerutdanning trinn 5-10, generell del](#)
- [Nasjonale retningslinjer for femårig grunnskolelærerutdanning, trinn 1-7](#): Našunála njuolggadusain vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuide leat ráhkaduvvon njuolggadusat juohke oahpahusfága ektui. Dát guskkat maiddái Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuide.
- [Nasjonale retningslinjer for femårig grunnskolelærerutdanning, trinn 5-10](#): Našunála njuolggadusain vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuide leat ráhkaduvvon njuolggadusat juohke oahpahusfága ektui. Dát guskkat maiddái Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuide.
- [Retningslinjer for samisk grunnskolelærerutdanning trinn 1-7 og 5-10. Samisk 1 og 2](#)
- [Retningslinjer samisk grunnskolelærerutdanning trinn 1-7 og 5-10. Duodji/doudje/duedtie](#)

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1.-7. ja 5.-10 ceahki rámmaplána lánkaásahusat dadjet čuovvovaččat fágaid sisaheiveheamis ja fágaid beassama birra:

§ 6.Fritaksbestemmelser

(1) Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av den samiske grunnskolelærerutdanningen for trinn 1–7 / 5-10, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må bestå av fag som tilsvarer de fag som tilbys i grunnskolelærerutdanningen og skal omfatte fagdidaktikk og praksisstudier. Studenten må også kunne dokumentere samiskspråklig kompetanse i faget.

Njuolggadus lea čavgejuvvon 4-jagáš vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu 1.-7. ja 5.-10. dási rámmaplána lánkaásahusa ektui. Johttičállošis F-06-16 bohtá ovdan ahte fágain mat addet vuoddu beassat masteroahpus, *galgá* leat fágadidaktihkka ja hárhjhallan siskkilduvvon. Čuožžu spesifiserejuvvon ahte duogáš dása lea ahte áigot hehttet ahte studeanttat besset oahpaheaddjeoahpu fágain disipliidnafágaid vuodul mat eai leat “profesjonsrettede”:

Merknad til § 6 Fritaksbestemmelser

Etter høringen er formuleringen om at utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må bestå av fag som tilsvarer de fag som tilbys i grunnskolelærerutdanningen og bør omfatte fagdidaktikk og praksisstudier endret til skal omfatte fagdidaktikk og praksisstudier. Dette er for å unngå at det gis fritak for lærerutdanningsfag på grunnlag av disiplin fag som ikke er profesjonsrettede. Kravet om fagdidaktikk og praksis gjelder ved fritak fra undervisningsfag eller deler av pedagogikk og elevkunnskap. Ved fritak fra skolerelevante fag, må institusjonen foreta en faglig vurdering av relevansen av fagdidaktikk og praksis, og i lys av totaliteten i studentens utdanning.

Johttičálus F-06-16 čujuha oahpahusfága ja skuvlarelevánta fága doahpagiid čilgehussii

Johttičállošis F-05-10:

Med undervisningsfag menes i forskriften lærerutdanningsfag som tilsvarer skolefag i gjeldende læreplan for grunnskolen, altså fag som elevene i grunnskolen skal ha undervisning i. Norsk, kroppsøving og kunst og håndverk er eksempler på skolefag i Læreplan til Kunnskapsløftet, og dermed undervisningsfag i lærerutdanningen.

Med skoler relevante fag menes i forskriften fag som er relevante for undervisning i grunnskolen og som tilbys av lærerutdanningene, men som ikke tilsvarer skolefag. Skoler relevante fag må være rettet mot funksjoner og oppgaver som grunnskolen skal ivareta. Med utgangspunkt i Læreplan til Kunnskapsløftet er for eksempel pedagogikk og elevkunnskap, spesialpedagogikk, drama og IKT skoler relevante fag. Hva som kan være skoler relevante fag kan endres over tid, jf. Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningene. Det er institusjonene som vurderer og avgjør om et fag som ikke tilsvarer et skolefag, kan regnes som et skoler relevant fag, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-3 Faglige fullmakter.

Oahpu progresuovna gáibádusa birra čuožžu rámmaplánaid láhkaásahusa § 3 čuovvovaččat:

“Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen.”

Progresuovna lea čilgejuvvon Johttičállošis F-06-16 ná:

Formuleringen i fjerde ledd i GLU 1–7 og tredje ledd i GLU 5–10 er justert etter høringen for å sikre at studenten arbeider med vitenskapsteori og metode helt fra begynnelsen av, og gjennom hele studieløpet. Med progresjon menes det at programplanene må sikre at studentene arbeider med, og kan bruke, relevant vitenskapsteori og metode både innenfor bredden av fagene i utdanningen og i dybden på et avansert nivå, jf. forskriftenes krav om inngående kunnskap. Temaet er ikke emnefestet i forskriftene, men bør omtales i programplanene, og knyttes til fag, praksis og til studentenes selvstendige arbeider.

Oahpuid našunála njuolggadusain 3.2 čuoggá vuolde gáibiduvvo ahte ásahus galgá sihkarastit ahte buot fágat leat vuodđuduvvon sámi kultuvrii ja servodahkii, ja ahte daid vuolggasadjin lea sámi oahppanipmárdus ja oahpahanvuogit:

“Alle fagene skal være forankret i samisk kultur og samfunn, og ha samiske læringsforståelser og undervisningsmåter som sitt utgangspunkt.”

Johttičálus F-06-16 dadjá ná hárhallamiid birra:

Praksisstudiet skal være en integrert del av alle fag. At praksisstudiet skal være tilpasset studentenes eget fagvalg, betyr at studentene skal ha praksis i undervisningsfagene sine. I masterfaget skal studentene ha praksis både i løpet av de første tre og de siste to årene. Praksis skal, i tillegg til ordinær undervisning, omfatte andre aktiviteter som er i regi av grunnskolen, som angår elevene og som til vanlig involverer lærere. Praksis i et annet lands skole i forbindelse med internasjonale utvekslingsopphold eller internasjonalt semester kan godkjennes som del av det obligatoriske praksisstudiet. All internasjonal studentutveksling baseres på at studenten får et utbytte som ikke i alle deler tilsvarer ordinært pensum, men som gir en merverdi, og derfor kan erstatte en del av det ordinære studiet.

At praksis skal være veiledet, innebærer at studentene skal ha en egen praksislærer fra grunnskolen der praksisstudiet foregår og én eller flere lærere fra lærerutdanningsinstitusjonen som veileder(e). Praksislærer og veileder(e) skal samarbeide om undervisning og veiledning i perioden. At praksis skal være vurdert, betyr at hver praksisperiode skal vurderes enten som bestått/ikke bestått eller med gradert karakter. Nærmere bestemmelser om vurderingsordningen for praksis skal framgå av institusjonenes programplan, jf. forskriftenes § 4. Skolerelevante fag kan relateres til praksis for eksempel ved at studentene må godtgjøre at de kan bruke elementer fra de skolerelevante fagene i sin undervisningspraksis.

1. Prinsihpat sisaheivehemiide ja beassamii Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1.-7. ja 5.-10. ceahkki masteriin:

- a) Oahppu mii sisaheivehuvvo pedagogihkka- ja oahppimáhttofágaide ja oahpahusfágaide galgá vástidit fágaid mat fállonjuvvojit oahpus, ja galgá leat didaktihkka ja hárhjhallan siskkilduvvon nu movt gáibiduvvo rámmaplánaid lánkaásahusas § 6 (1). Skuvlarelevánta fágain ii gáibiduvvo didaktihkka ja hárhjhallan, muhto skuvlarelevánta fága sáhtta čatnat hárhjhallamii dainna ulbmilin ahte studeanta čájeha ahte máhtta atnit elemeanttaid skuvlarelevánta fágain oahpahuspráksis.
- b) Oahpahusfáogat mat sisaheivehuvvojit fertejit vástidit skuvlafága ja deavdit oahpahusfága gustovaš gáibádusaid našunála njuolggadusain.
- c) Fáogat mat sisaheivehuvvojit pedagogihkka- ja oahppimáhttofágaide galget leat heivehuvvon oahpaheaddjebargui vuodđoskuvlii ja galget muđui deavdit rámmaplána gáibádusaid, e.e. dutkanvuđot oahpu ektui.
- d) Eará oahppoásahusaid fágat sáhttet sisaheivehuvvot eavttuin ahte studeanta duođašta ahte sus lea sámegielmáhttu fágas, nu movt gáibiduvvo rámmaplánaid lánkaásahusas § 6 (1). Eaktun lea nai ahte studeanta čájeha ahte máhtta čatnat fága sámi kultuvrii ja servodahkii, ja máhtta heivehit fága sámi oahpahussii, nu movt gáibiduvvo oahpuid našunála njuolggadusain 3.2 čuoggá vuolde. Dát gáibádusat eai biddjo skuvlarelevánta fágaide.
- e) Dutkan- ja ovdánahttinbarggus (DOB-barggus) sáhtta beassat jus studeanta lea ovdal čađahan bachelorbarggu dahje DOB-barggu pedagogihka fágasuorggi siskkobealde mii deavdá gáibádusaid mat bohtet ovdan oahpu našunála njuolggadusain 3.4 ja 3.5 čuoggás.

Fuomášuhtto ahte DOB-bargui lea várrejuvvon 5 oč V1POM-2100 Oahpaheaddjin mánggabealat skuvllas ja servodagas fágas ja 5 oč V1SAM-2100 Giellavariašuvnnat servodagas ja giellaoahpalaš čieknudeapmi fágas, ja studeanta ferte čađahan oahpuid mat addet vuoddu beassat buot oahppočuoggáin fágain.
- f) Oahpu lonuheami oktavuodas sáhtta leat vejolaš oažžut 1.-7. ceahki fágaid sisaheivehuvvon 5.-10. ceahki oahppui, ja nuppe ledje. Juohke fága ektui ferte sierra árvvoštallan dohkko.

Gáibiduvvo ahte hárrjehallan čađahuvvo dain cehkiin masa studeanta háliida lonuhit. Dat sáhttá mielddisbuktit ahte oahppoáigi guhkiduvvo.

- g) Hárrjehallan maid studeanta lea ovdal čađahan oahpaheaddjeoahpus sáhttá addit vuodu beassat hárrjehallamiin jus dat lea čađahuvvon dain cehkiin mas studeanttat galget hárrjehallat oahpus. Studeanta ferte goitge čađahit hárrjehallanáigodagaid juohke lohkanbajis, vai lea vejolaš čatnat hárrjehallama daidda fágaide maid čađaha, ja vai dohkálašvuodaárvvoštallan sáhttá čađahuvvot.
- h) Bachelordási / vuosttaš syklus hárrjehallan ii atte vuodu beassat nuppi syklus hárrjehallamiin.
- i) Hárrjehallamiin ii sáhte beassat bargovásáhusa dahje reálagelbbolašvuoda vuodul, danin go gáibiduvvo ahte hárrjehallan lea bagadallon, mánggabealat ja árvvoštallon.
- j) Áiccadanhárrjehallamis lea dutkanmetoda, áiccadanteoriiat ja daid geahččaladdan guovddážiis. Dán hárrjehallamis ii sáhte beassat jus dát ii leat leamaš oassin ovddeš práksisis.

Dohkkehuvvon Dutkan- ja oahppostivrras 29.06.21 áššis 35/21, Public áššenr. 21/00456.